

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAS

Uredništvo in upravnštvo v Kaporjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnštva št. 328

GENE PO POŠTI:
za četrt leta K 60—
za en mesec K 20—CENE PO POŠTI:
za celo leto K 240—
za pol leta K 120—

V upravi stane mesečno K 18—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 1.40

„Novi čas“

velja počenši s 1. januarjem 1922

za Jugoslavijo:
mesečno 20 K (5 D)
četrtletno 60 K (15 D)
polletno 120 K (30 D)
celoletno 240 K (60 D)za inozemstvo:
mesečno 40 K (10 D)
četrtletno 120 K (30 D)
polletno 240 K (60 D)
celoletno 480 K (120 D)

TEDENSKA IZDAJA:

za Jugoslavijo:
celoletno 40 K (10 D)za inozemstvo:
celoletno 80 K (20 D)

A. M. B.

Liberalna država.

Prisel je čas, ko vidimo rasti pred našimi očmi državo, ki ji je celokupni narod Slovencev, Hrvatov in Srbov udaril temelje z lastno močjo in voljo. Na teh temeljih gradijo vladne stranke ustroj države, delovno ljudstvo pa stoji ob strani in vztrajno odklanja ta način državne ureditve, ker ve, da centralistična država ne bi bila svobodni dom vseh plemen in vseh delovnih stanov, ampak trdnjava kapitalizma in torišče vednih plemenskih bojev. Toda bilo nam ljubo ali ne, priznati moramo, da so se znale kapitalistične stranke polastiti vse moči v državi. Toda ravno v tem hipu moramo znova jasno povedati, kako hoče delovno ljudstvo imeti urejeno državo, in s katerimi sredstvi se bo borilo, če treba tudi desetletja za to, da uresniči svoj ideal državnega ustrojstva.

Danes je temeljno vprašanje političnih strank in življenjsko vprašanje delovnih množic to-le: Kakšen naj bo tip države, ki odgovarja novim socialnim potrebam četrto velikih delovnih stanov — malih kmetov, delavcev, socialnokoristnih obrtnikov in umskih delavcev? Podobno vprašanje je stopilo pred narode pred sto leti, leta 1821, po francoski revoluciji, po slavi in padcu Napoleonovem, po dunajskem miru, v času, ko so si države zmagovalke razdelile Evropo. Kakšna uredba države se je takrat zdela narodom najbolj primerna? Bila je to liberalna država, čuvarica vsega narodnega bogastva, zaščitnica velike industrije in meščanstva; ta država je vstala na razvalinah starih stanovskih korporacij, iz plamenov revolucije, v kateri so zgorele vse predpravice plemstva in kraljev — absolutistov. Liberalna država je našla pred sto leti svoje geslo in ime v besedi: Svoboda. Strla je vse vezi, ki so družile posamezne stanove, podrla je vse meje, ki so bile postavljene gospodarstvu. Vsak sam zase, a nad vsemi državami — to je vodilo načelo liberalne države. Proglasila je politično svobodo meščanstva, kulturno svobodo in neomejeno gospodarsko prostost.

Danes težijo na nas posledice in ustanove liberalne države. Človek je postal številka, v liberalni državi pomeni en glas pri volitvah in nič več. Vse politično sodelovanje ljudstva obstoji v tem, da smeš vsakih par let oddati glas za poslanca v parlament. Vara se pa, kdor misli, da odločujoče v liberalni državi ljudstvo po svojih zastopnikih. Kapitalistično časopisje, banke, težka industrija, veleposrestvo vplivajo na vladajoče moze in stranke tako, da nalaga vlada bremena delovnemu ljudstvu in štiti velekapital. To je politična svoboda liberalne države. Tudi kulturno svobodo je oznanjala in jo je izvedla tako, da je odzvela starišem skoro ves direkten vpliv na šolo in vzgojo v šoli. Izvedla je svobodo vesti s tem, da se je vrgla v najbolj strupen boj proti krščanstvu in je hotela zasuznjiti cerkev. Začuden se vprašamo: Zakaj nastopa liberalno-kapitalistična država proti krščanstvu? Dva važna vzroka ima zato: Nahujskati hoče delovno ljudstvo proti krščanstvu in je pognati v boj proti »klerikalcem«, zato, da bi delovno ljudstvo ne imelo časa in sil, iti združeno v boj proti kapitalizmu. Drug vzrok je pa v tem, da se je kapitalizem že zgodaj zavedal, da ni ma hujšega in nevarnejšega sovražnika, kot so krščanska načela. Tudi gospodarsko

svoboda je oznanila liberalna država. Svobodno ti je kupčevati in prodajati, graditi tovarne in špekulirati z zemljo. Bogatin ima svobodo odirati, verižiti, izsesavati mangle kmeta in delavca, odtrgovati mu pošten zaslužek — delovni stanovi imajo pa svobodo, da garažo in so lačni. Kako veli-

kodušna je liberalna država! Ona dovoli delavcu vso svobodo, daje mu tudi popolno svobodo, da umira.

Liberalna država je mati kapitalizma. Kdor hoče streti kapitalizem, kdor hoče posvetiti delo in mu priboriti čast, mora stresti ustroj liberalne države.

Novi invalidski zakon.

Izprememba na slabšo.

Belgrad, 2. januarja. (Izv.) Z včerajšnjim dnem je stopil v veljavo novi zakon o podpiranju vojnih invalidov ter vojnih vdov in sirot. Glavne izpremembe so: podpore so nekaj višje; pravice do doklad nimajo invalidi, katerih invalidnost znaša samo 20, 30 ali 40 odstotkov, niti vdove,

ki so mlajše kot 45 let in so sposobne za delo. Istotako ne dobe podpore roditelji invalidov, če so sposobni za delo. Važna je izprememba, da dobe podporo ne samo otroci izpod 17 let, temveč tudi oni nad 17 let in tudi bratje in sestre, če študirajo ali so za delo nesposobni.

Varčevanje se pričinja?

Finančni odbor poslancev.

Belgrad, 1. januarja. Včeraj se je sestal finančni odbor, da se podeli na sekcije v svrhu, da bi se čim uspešneje pretresel proračun za l. 1922. Sekcije so se razdelile tako: 1. finančno ministrstvo; 2. ministrstvo pravde, prosvete, ver in za izenačenje zakonov; 3. ministrstvo za narodno zdravje, soc. politiko, agrarno reformo, za zunanje stvari in vojno ministrstvo; 4. ministrstvo za trgovino in industrijo, poljedelstvo, šume in rude; 5. ministrstvo za promet, javna dela in za pošto in brzojav. Nalo je finančni odbor razpravljal o načelih, katerih se bo treba držati pri razpravah. Odbor je bil soglasen v tem, da se mora v novem proračunu štediti, in sicer v prvi vrsti pri osebnih izdatkih. Zato se bo pretresala skupina za skupino, ne pa ves proračun sumarno. Ravno tako morajo biti vse skupine radi boljše kontrole detajlirane. Prihranki morajo biti resni in stvarni. Stalni kader se mora zmanjšati in bo v tem pogledu odbor stopil v zvezo z vlado radi dogovora. Število uradništva se mora zmanjšati na stanje, ki je bilo l. 1914. Tekom razprave se je predlagalo, da bi radi zmanjšanja proračuna bilo najeti posojilo za javne zgradbe in da bi se v proračun stavilo samo svote za anuitete. Sprožila se je tudi ideja, da bi gotove monopole bilo treba ukiniti in namesto tega uvesti takso, kakor

n. pr. od petroleja soli itd. Na ta način bi se zmanjšali troški za administracijo, dohodki pa bi ostali isti. Razen tega bi se moralo posebno paziti na komisije v inozemstvu in na državno prodajo valut. Prihodnja seja finančnega odbora bo v sredo popoldne ter bo finančni minister podal svoj ekspozé o proračunu. Posamezne sekcije pa bodo delale tudi jutri, da bodo čimprej izdelale svoje predloge.

Belgrad, 2. januarja. (Izv.) Za rešenje proračuna je bil sestavljen poseben finančni odbor, ki je razdeljen v pet sekcij: I. sekcija obsega vrhovno državno upravo, finančno ministrstvo in državne dohodke. V njej so: dr. Veljković, dr. Janković, dr. Dulibić (Jug. klub), Lazić, Miletić, Agatonović in dr. Popović. V II. sekciji (prosvetno ministrstvo, justično ministrstvo in ministrstvo za izenačenje zakonov) so: Pušnjač (Jug. klub), dr. Hrasnica, Filipović in Sečurov. V III. sekciji (ministrstvo za narodno zdravje, ministrstvo za socialno politiko, agrarno reformo, vojno in zunanje ministrstvo) so Zivković, Stojadinović in Pribičević. V IV. sekciji (poljedelsko ministrstvo, ministrstvo za šume in rude) so Avramović, Rajer, Filipović in Angelinović. V V. sekciji (poštno in prometno ministrstvo in ministrstvo za javna dela) so: Jovinović, Radović in Radojević.

Za republiko Zedinjenih držav Indije.

Revolucionarno gibanje Indijcev proti Angležem.

Allahabad, 31. decembra. (Reuter.) Pri otvoritvi letošnjega zborovanja indijske lige muslimanov je predsednik naznanil proglastev republike zedinjenih držav

Indije za 1. januar 1922 in se je zavzemal za nadaljevanje sedanjega gibanja za osvoboditev vseh Indijcev od tuje nadoblasti.

Za vojnega ministra.

Belgrad, 2. januarja. (Izv.) Po vrnitvi kralja Aleksandra iz Slovenije v Belgrad je zopet postalo vprašanje vojnega ministra aktualno. Predvčerajšnjim je bil Pašić v avdienci pri kralju in ostal pri njem skoraj eno uro. Poročal je kralju o delu narodne skupščine, o sprejetju proračunskih dvanajstin in o politični situaciji po sestavi nove vlade. Glavni predmet razgovora je bilo vprašanje vojnega ministra. Kakor se govori v političnih krogih, je najnovejši kandidat za to mesto šef generalnega štaba, general Petar Pešić, ki je znan kot strokovnjak za vojaške stvari in je človek, ki se za politiko skoraj nič ne zanima. Na njegovo mesto bi v tem slučaju prišel za šefa generalnega štaba general Svetomir Matić.

Politični kurz na Hrvatskem — se spremeni?

Belrad, 2. januarja. (Izv.) Kraljevi namestnik za Hrvatsko in Slavonijo Juraj Demetrović se nahaja že par dni v Belgradu. Včeraj je bil pri ministru policije dr. Voji Marinkoviću in z njim razpravljal o reorganizaciji policije na Hrvatskem in o spremembi političnega kurza. Nadalje je bil pri ministru za socialno politiko dr. Žerjavu in pri njem dosegel znatno podporo pasivnih krajev. Ministru za finance dr. Kumanudiju je predložil resolucijo zagrebških trgovcev proti moratoriju.

Albanska pontika.

Belgrad, 1. jan. Presburo poroča iz Londona: »Times« javlja, da je albanski parlament glasoval za abdikacijo regenta Topanija Turtulija. Volitve v drimski oblasti so razveljavljene. Vladika Doli je bil razrešen dolžnosti ministra za zunanje stvari, da bo mogel delati na vzpostavitvi avtokefalne pravoslavne cerkve.

DRŽAVNE DOLGOVE AVSTRO-OGRSKE BOMO PLAČALI MI.

Pariz, 31. decembra. (Havas.) Reparačijska komisija objavlja to naznanilo: Kakor je znano, predpisuje saint-germanska in trianonska mirovna pogodba, da se mora izvršiti razdelitev bivšega avstro-ogrškega državnega dolga med nasledstvenimi državami bivše avstro-ogrške monarhije. V to svrhu je reparacijska komisija vsem državam poslala seznamek papirjev, ki se morajo zbrati in podpisati. Njih lastniki se pozivljajo, da jih predložijo dotičnim državam.

VELIK VIHAR NA ANGLESKEM.

London, 1. jan. (Reuter.) Ob angleških obalah divja silen vihar v smeri proti Severnemu morju in Danski. Več ladij je v nevarnosti.

ŠOPRONJ V MAŽARSKIH ROKAH.

Budimpešta, 1. jan. Mažarski korespondenčni urad poroča iz Sopronja: Danes se je izvršila slovesna predaja mesta Sopronja in okolice Mažarski po generalski komisiji.

Vsem našim somišljenikom.

Prosimo vse naše ljudi, ki se zanimajo za »Socialno Misl«, katera bo izšla 15. januarja, naj se že zdaj naročijo nanjo, da bomo spričo dragega tiska vedeli, koliko izvodov natisniti. Pomišljajo naj, da smo navezani samo na naročino. Naroča se pri Ničmanu, prodajalna Katol. tisk. društva in stane 100 K na leto.

Železničarjem v vednost.

Vodstvo »Prometne zveze« obvešča vse svoje članstvo in prijatelje, da so vse vesti ljubljanskega časopisja o dvolitvi 12. plače, kot enkratna odpomoč železničarjem neresnične.

Resnica je samo to, da je ministrski predsednik Nikola Pašić v soboto popoldne obljubil vrhovnemu vodstvu železničarske koalicije, da se bo dalo železničarstvu nekaj kot enkratna odpomoč iz tistih kreditov ministrstva saobračaja, ki niso bili dvignjeni leta 1920/21.

Železničarji so lahko ponosni na tako železniško upravo, ki je tako malomarna, da dovoljenih kreditov za osobe v pravem času niti ne dvigne in na tako vlado, ki hoče dati železničarstvu kot podporo in odpomoč to, kar bi se mu bilo moralo zakonitim potom že pred dvemi leti izplačati ali dati. Pripominjamo, da so zapadli krediti bili namenjeni za službeno obleko in se niso dvignili kljub tolikim opetovanjem prošnjam in zahtevam po službeni obleki.

Očividno je, da se od strani merodajnih činiteljev železničarstvu njihove pravice namenoma kršijo in krajsajo. Radevedni smo, kakšno stališče zavzamejo nasproti vladnim strankam, ki so krive vse te anarhije in nereda na merodajnih mestih, tiste organizacije, ki vedno poudarjajo, da so nestrankske in nepolitične.

Železničarji! Zavedajmo se, da stojimo v resnem boju in pred odločilno preizkušnjo. Zavedajmo se, da smo združeni v koaliciji samo kot železničarji, ki ne smemo in tudi nečemo imeti nobenih ozirov do nobene politične stranke!

Ker so nam z zakoni vzeli naše bojno orožje — štrajk — iz rok, nam ne preostaja drugega kakor da dela vsak na to, da se v bodoče onemogočijo take politične stranke, ki bi ne imele ne smisla in ne volje za ljudske pravice in opravičene zahteve posameznih delovnih stanov.

Vse nenastavljeno osobe obveščamo, da so netočne vse vesti, ki jih razširjajo nekateri železničarji, češ da se za nenastavljeno osobe ni zahteval enkratni nabavni prispevek. Res je, da se je zahteval kakor za nastavljeno, tako tudi za nenastavljeno osobe in delavce, enkratni nabavni prispevek v višini enomesečnih prejemkov, pri katerih naj se računa za vse nenastavljeno osobe 30 delavnih dni v mesecu, z vsemi draginjskimi in družinskimi dokladi.

Podraženi tarifi na železnicah.

Belgrad, 1. jan. Danes stopi v veljavo novi tarif za prevoz blaga in potnikov na državnih železnicah. Na temelju tega tarifa se je prevoz potnikov podražil za 15 odstotkov, prevoz blaga pa za 10 odstotkov.

1000 vagonov iz Nemčije.

Belgrad, 1. jan. Sinoči je odpotoval v Berlin načelnik prometnega ministrstva, da sprejme prvo partijo vagonov, katere nam bo dobavila Nemčija na račun reparacije. Tekom 15 dni bomo dobili okolo 1000 vagonov. Potem bo prišla prva partija lokomotiv, ki se bo izročila do konca meseca maja.

Vsak naročnik naj pridobi vsaj 2 nova!

Za pravni prepoved!

Da je ta prerod potreben, kdo bi hotel in mogel tajiti. Kdo bi hotel zagovarjati srovost in podivjanost ljudstva po vojni? Kdo, ki je sam resnično izobražen, bi ne že el, da bi naše ljudstvo plemeniteje mislilo, govorilo in živeło? Pa bodi kdo stranke katerekoli! Naj smo si sicer še tako različnega mišljenja in stremjenja, v tej eni točki se lahko zedinimo vsi! Okoli tega ideala — naš narod pravno dvigniti in ga oplemeniti — se moramo in moramo združiti vsi pošteno misleči, sicer ne bo uspeha, marveč se bomo pogrezali le še v večjo surovost in nemoralnost. Zato se je tekom tega leta sestavil »odbor za pravni prepoved narod«, obstoječ iz pripadnikov raznih strank. Sklep posvetovanja tega odbora je, da se začne z novim letom izdajati nov list »Prerod«, čigar svrha je pravna povzdiga naroda. Drzno je, v tem času začeti z novim listom. A izkazalo se je, da je gibanje brez glasila nemogoče. Cena listu bo kar mogoče nizka, da se čim najbolj razširi in ideja pravnega preroda prešine vse naše ljudstvo. List bo nepolitičen in nestranski. Vse šole, društva, zavodi in druge korporacije kakor tudi vsi posamezniki, ki želijo pravnega zboljšanja naroda, naj podpirajo to velekulturno in narodno akcijo s tem, da si naroče ne glasilo.

V nedeljo, dne 22. januarja, pa bo v isti namen v veliki dvorani Uniona v Ljubljani velik shod, celodnevno zborovanje. Vsa poštena slovenska javnost se opozarja in vabi, naj posveti temu velikemu stremjenju potrebno pozornost s tem, da se tega zborovanja udeleži. Po tem velikem shodu naj pa bi bili po posameznih krajih manjši shodi v isto svrhu. Na ta način bo mogoče misel pravnega preroda zavesti med ljudstvo, da zavlada zavest: če hočemo, da pridejo boljši časi, morajo biti najprej — boljši ljudje.

Nansen o Rusiji.

Znani Norvežan Nansen, ki vodi po naročilu entente pomočno akcijo za Rusijo in potuje sedaj po stradalih pokrajinah, je poslal inozemskim delegacijam Rdečega križa v Moskvi naslednjo pretresljivo brzojavko:

Obiskal sem Samaro in okolico. Beda presega najhujša pričakovanja. Okraj Buzuluk ima 915.406 prebivalcev. Od teh 537.000 nima več nobenih živil. Septembra, oktobra in novembra je umrlo tu 30.405 ljudi. Umiranje je vsak dan večje in ako ne bo pomoči, bo do novega leta tretjina prebivalstva mrtva. V Buzuluku vsako jutro leže po cestah mrtvi moški, ženske in otroci. Mnogo trupel obleži po celi dan na mestu, ker ne pridejo na vrsto. Na lastne oči sem videl na ulici mrliča, ki so ga glodali psi. Na pokopališču sem videl na kupu nametanih do 80 mrtvih trupel, vsa gola, ker si preostali prilaste obleko umrlih. Ta trupla so nanosili tekom dveh dni. Na moje vprašanje, koliko mrličev prineso poprečno na dan, mi je grobar odgovoril, da ne ve, ker jih prinašajo kupoma in jih nihče ne šteje.

Pogled na stotine otrok, ki jih je samo še kost in koža in ki se komaj še drže pokoncu, ter pogled na obupane matere, ki prosijo hrane za svoje umirajoče otroke, je nepopisen. Moški so se udali brezupno in so topi za vse.

Ti primeri so nabrani le v enem kraju Samare, kjer razmere niti niso najslabše. Po celi vzhodni Rusiji je položaj večinoma še slabši. Delo ameriške pomožne organizacije in kvekarjev je ogromno. Švedski pravkar prispeli in začenejo s svojim delom. Toda vse to je malo več kakor kaplja v morju. Prebivalstvo še umirajoč ne toži in trdno pričakuje pomoči vseh ostalih narodov sveta. Vsaka izgubljena minuta stane na stotine človeških življenj. Potrebujemo žita za kruh in seme. Narodi in vlade v Evropi se morajo zbuditi. Spoznati treba resnični položaj in razumeti strahote, ki se tu odigravajo. V imenu človečnosti se mora to strahotno stanje odstraniti. Pozno je, a vendar je še vedno čas za pomoč.

Morda so vesti o lakoti v Rusiji pretirane, vendar je gotovo, da je po posameznih delih ogromne države ob slabih letinah tudi prej vedno nastopal glad. Danes se posledice svetovne vojske v Rusiji kažejo s toliko večjo silo. Prav bi bilo, ko bi tudi naše ljudstvo po možnosti prispevalo za rusko ljudstvo.

»OBNOVA« EVROPE.

Pariz, 1. jan. V senatnem odseku za zunanje posle je Briand izjavil glede nemškega dolga, da rešitev, katera se bo sprejela, nikakor ne sme zmanjšati niti dolžnih vsot niti stvarnih dajatev, katere mora Francija po pogodbi dobiti v bližnjih rokih. Kar se tiče obravnave o gospodarski obnovi Evrope, je naznanil, da ni mogoče sodelovanje med vladami, pač pa med trgovskimi, industrijskimi in finančnimi

organizacijami raznih dežel. V porazgovorih med državniki se morajo najti sredstva za stabilizacijo meničnih tečajev. Za konferenco v Cannesu se bo določil natančen program za obravnavanje, predmete in sklepe; ta program bo sestavljen po izvedencih. Po pogodbah določene dolžnosti vsot se brez pritrditve vseh podpisancev, zlasti pa upnikov, ne bodo mogle niti ukiniti, niti zmanjšati.

AVSTRIJSKE TORPEDOVKE ODNESELE VIHAR.

Bone, 31. dec. Portugalski vlačilec ki je peljal dve prej avstrijski torpedovki, ki sta bili delež Portugalske pri bivši Avstro-ogrski mornarici, je presenetil vihar in ga prignal k Boneu. Ker se je odrgalo sidro, so valovi odnesli torpedovki, katerih niso mogli najti.

DANAŠNJA PREDBORZA.

Zagreb, 2. jan. (Izvir.) Na današnji predborzi notirajo: Berlin 151—152, Italija 11.70, (tendenco slaba), London, 1137, Newyork 268, Pariz 21.80—21.90, Praga 405, Dunaj 5.10.

Zürich, 2. jan. (Izvir.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Berlin 2.77, Holandska 189, Newyork 513, Italija 21.60 (padla), Pariz 41.65, London 22.55, Praga 7.25, Budimpešta 0.82, Zagreb 1.90, Varšava 0.17, Dunaj 0.19, n. a. K 0.11.

Dunaj, 2. jan. (Izvirno.) Na današnji predborzi notira deviza Zagreb 21.00.

Politični dogodki.

Demokratsko »državotvorno« delo našega parlamenta. Malokoli pa je še domovine je pod tujim gospodstvom pred vojno, med njo in po njej toliko trpel kakor Dalmacija in zato je bilo tudi navdušenje ob osvobojenju malokje tako goreče kakor doli. Seveda je le prehitro prišlo temeljito razočaranje. Kakor po vsej državi so demokrati s svojimi metodami tudi tu doli v kratkem času ubili vsako vero v zvanje in bodočnost te države, dokler jo bodo držali v kreppljivi sedanjosti oblastniki. O razmerah in razpoloženju, ki so ga ustvarili demokrati v srednji Dalmaciji, poroča »Slobodna Tribuna«: »Demokrati so uvedli najtemnejšo korupcijo na vseh poljih. Z najvažnejšimi gospodarskimi in socialnimi interesi se uganja strankarska politika. Uradništvo love z redovi in povišanji v službi. Na ta način prihajajo kvišku ljudje, ki so pod avstrijskim režimom preganjali naš narod in preskakujejo po 3—4 čine. Vsako socialno gibanje se v kali zaduši. Delavstvo, uradništvo in kmetje se ne smejo niti ganiti za izboljšanje svojega gospodarskega položaja, ako nočejo priti pod obtožbo zaradi komunistične propagande, rušenja države in bogve česa še. Ročno delavstvo, oropano svojih sindikalnih organizacij, je prepuščeno bedi in povojnim oderuhom, ki so preplavili primorska mesta in si v političnih strankah zavarovali svoje interese. Socialna pravičnost je v tej sredini, kjer beda uničuje na tisoče življenj, pojem, za katerega se nihče ne briga. Tako se dan za dnevom osterje ločita med seboj dva nasprotujoča si razreda: na eni strani elementi, ki so čez noč prišli do denarja in ga zato ne znajo ceniti, a na drugi strani sestradani ročni in duševni proletariati. Prvi razred je brez vsake morale in brez vsake socialne zavesti: gosti se, navija cene, gradi vile in razkošne ceste, dočim drugi razred prenaša na svojih plečih vse povojne stiske, bedo v hrani, obleki, stanovanju. — Vprašamo: Kakšen konec mora to imeti?»

Dnevni dogodki.

— Prazniki v novem letu. Letošnje leto je navadno prestopno leto. Pustni torek pade na zadnji februar. Velikonoč bo letos 16. aprila, binkošti 4. junija. Tekom leta bo 8 dvojnih praznih dni, samo Marijino Oznanenje (25. marca) pade na nedeljo. Sv. večer bo letos v nedeljo, tako da bodo trije božični prazniki.

— Odpuščanje uradništva. Iz Beograda poročajo, da so tamkaj po uradih temeljito pometli z nepotrebnim uradništvom. Posebno velja to za ministrstvo socialne politike, kjer so v enem oddelku odpustili dve tretjini uradništva.

— Naredba o uradnih kraticah za dinarsko vrednost. Zaradi enotnega postopanja naj se dinarska vrednost, kadar je treba označiti s kratico, označi s kraticama »Din« in »p«, pa naj bo v latinici ali cirilici.

— Vložitev napovedi za dohodnino in rentnino za leto 1922. Koncem decembra t. l. se objavi v Uradnem listu razglasila delegacije ministrstva financ, po katerem je vložiti do 31. januarja 1922 napovedi za odmero dohodnino in rentnino za davčno leto 1922. Davčni zavezanci morajo podati svoje napovedi do omenjenega dne, ne da bi čakali poseben poziv od davčnega oblastva. Kdor v določenem roku ne vloži napovedi, temu se dohodnina ozir. rentnina

lahko odmeri brez nadaljnega poziva na podstavi uradnih pripomočkov. Potrebni uradni obrazci za napovedi se dobivajo brezplačno pri davčnih oblastvih in pri davčnih uradih. Napovedi je oddati v Ljubljani pri davčni administraciji, drugod pa pri onem davčnem okrajnem oblastvu, v katerega okraju davčni zavezanec redno prebiva.

— Neresnične vesti. »Jutro« je pred dnevi prineslo iz Beograda izvirno brzojavko, da bode železničarjem izplačana 13. mesečna plača. Železničarji pa niso dobili nič tega, kar je »Jutro« obljubljalo. — Pred dnevi je »Jutro« poročalo zopet v posebni izvirni brzojavki iz Beograda, da se cena tobaku ne bo zvišala. Zato je točno pol tedna za to brzojavko prispela uradna, da se cene tobaku zvišajo. — »Jutro« je v izvirni brzojavki poročalo, da se bo povišanje železniških tarif v Avstriji. Par dni na to se razglasa, da se povišajo železniški tarifi v — Jugoslaviji!

— Domače iznajdbe. Uradnik zagrebske elektrarne in brat znanega hrvaškega pisatelja Tučić je dobil patent na nekaj praktičnih iznajdb. Iznajdel je peresnik, iz katerega se more odstraniti pero z malim pritiskom na mehanizem; izboljšal je polnilni svinčnik tako, da leži grafit pri pisanju popolnoma trdno in se ne pregiblje sem in tja; končno je izboljšal polnilni peresnik tako, da se more brez skrbi nositi v žepu v katerikoli legi ter se napoljuje s črnilom neposredno iz steklenice z erostavnim potegom črpalne priprave. Za Tučićeve iznajdbe se zanimajo odlične inozemske tvrdke, a iznajditelj želi, da se izkoristijo njegovi patenti v domači deželi.

— Za tajnika jugoslovanskega poslanstva v Vatikanu je imenovan dr. Moskatello, preje bogoslovni profesor v Zadru, sedaj gimnazijski profesor v Šibeniku.

— Ustreljena roparja. Te dni se je vozil na železnici med Slatino in Spisic—Bukovico neki elegantno oblečen potnik, ki se orožniku ni mogel izkazati z legitimacijo. Orožnik je zato potnika na prihodnji postaji pozval, naj z njim izstopi. Potnik se je uprl in proti orožniku naperil revolver. Orožnik je nato rabil puško in ustrelil potnika v srce. Preiskava je dognala, da je bil ustreljeni že dolgo zaman zasledovani nevarni glavar roparske tolpe Stanislavjevič—Čaruga, ki je bil strah tamošnjih krajev. Isti dan je bil o priliki zasledovanja pri Orahovici ustreljen njegov pajdaš Pero Udovčić, ki je pred kratkim enega orožnika ustrelil, drugega pa težko ranil.

— Ceno jugoslovansko meso — na Dunaju. Na Dunaju so cene mesu padle za 100 odstotkov. Se pred 14 dnevi je bilo meso po 1200 K kg, danes je pa po 500 do 600 avstr. kron ali 24 do 28 jugosl. kron. Cene so se znižale zaradi ogromnega dovoza živine iz Jugoslavije. V Ljubljani plačujemo staro kravievino po 32 do 34 K kilogram. Naši oblastniki menda ne vedo, da gre tudi domovinska ljubezen v veliki meri skozi želedec. Ali pa to vedo, pa hočejo s svojo gospodarsko politiko pridobiti za državo le nekaj težkih izvoznicarjev, na mišljenje množic pa živčajo?

— Papirna stiska v Avstriji. Radi ponovne velike podražitve papirja Ludo dunajski listi znatno zmanjšali svojo obliko, nekateri bodo ustavili svoja opoldanska in večerna izdanja.

— Osebnost novega pošte. Imenovani so: za poštarja V. klase poštni asistent Vladimir Vojska pri računskem oddelku poštnega ravnateljstva v Ljubljani, za nadpoštarija Ferdo Gašpari pri poštne uradu Domžale; za brzojavnega mojstra uradni sluga Jožef Rataj pri vzhodnem oddelku v Mariboru, za poštne poduradnike: Jernej Jelenc, Rudolf Rupert, Alojzij Oblak, Jožef Lampe, Franc Cvetko, Anton Horjak, Leopold Božič, Valentin Goljar, Jakob Smolnikar, Gašper Bertoucelj, Andrej Furlan, Jožef Bizovičar, Kristijan Engelman in Ant. Papež pri poštne uradu v Ljubljani I.; Karel Čeh, Franc Malenšek, Julij Gliha in Alfonz Radočević pri poštne uradu Ljubljana 2, Ant. Šotina pri gospodarskem uradu poštne ravnateljstva v Ljubljani, Fr. Dobrič, Iv. Sinkovič, Iv. Buzdov in Jurij Trahtinek pri poštne uradu Maribor 1, Pavel Juršič, Vinko Bauman, Anton Šerbah, Matevž Škof, Ivan Kovačič in Tomaž Pernač pri poštne uradu Maribor 2, Dragolin Srečnik in Fr. Košir pri poštne uradu Trzin, Franc Mišič pri poštne uradu Novo mesto, Ivan Hotko, Iv. Kozel, Ig. Arnuš, Fr. Novak in St. Kovačič v Ptuj, ter Stefan Velikonja v Zidanem mostu. — Podeljena je odpravniška služba v Grahovem pri Cerklju poštni oficijantki Olgi Skubičevi. — Premedeni so: poštne oficijantke Marija Mesojedčeva iz Sovnice v Kranj, Vera Finherjeva iz Celja v Ljubljano, Olga Šlabinova iz Ptuja v Dol, Leudava, Tončka Tometova od urada Ljubljana 3 k uradu Ljubljana 1, Pavla Andrešova iz Maribora v Novo mesto, v območje poštne ravnateljstva Veliki Bečkerek poštne oficijanti: Davorin Stefanec iz Gor. Radgone, Anton Kroflič iz Celja, Ivan Dražek in Jožef Eisenpölz iz Ljubljane, Karel Lindič iz Maribora, ter poštne oficijantka Anka Rodičeva iz Maribora. — Poštne službi sta se odpovedali poštne oficijantki Gizela Helmichova v Celju in pa Herma Kračeva v Mariboru. — Začasno sta upokolejena: višji poštne ofical R. Vrus v Ljubljani ter poštne oficijantka Mila Mešičkova v Mariboru. Trajno upokolejena je poštne oficijantka Mila Semoličeva na Bledu. — Službene pogodbe je odvezala poštne odpravnica Vlasta Trstenjakova pri uradu Cankova, iz poštne službe je odpuščen v območju p. in l. ravnateljstvo Veliki Bečkerek aspirantka Ivana Severjeva.

— Ljudsko stetje v češki Sloveji je izkazalo 48 odstotkov Čehov in Slovakov, 37 odstotkov Nemcev, 13 odstotkov Poljakov in 2 odstotka drugih narodnostnih drobcev.

Ljubljanski dogodki.

lj Prihodnja seja obč. sveta. Z mestnega magistrata javljajo: Prihodnja redna seja občinskega sveta bode v torek, dne 10. januarja 1922.

lj Jubilej dela. V Strojnih tovarnah in livarnah se je vršila v soboto redka proslava. Oblar Jernej Zargi, vzlic svojim skoro sedemdesetim letom še čvrst in trden mož, je dovršil petdeseto leto službe v podjetju. Tovarna je izročila jubilanu primerno darilo. Jernej Zargi je oče predlanskim ponesrečenega ljubljanskega gasilca Zargija.

lj Brezplačen les za mestne reveže. Mestni gospodarski urad odda brezplačno osem stoječih kostanjev v Strelški ulici mestnim revežem. Interesenti naj se oglasijo v mestnem gospodarskem uradu od 9. do 10. ure dopoldne.

lj Nov stavbeni red. Enketa za nov stavbeni red za mesto Ljubljano se bo vršil v sredo dne 11. januarja 1922 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani.

lj Nova stanovanjska hiša. Mestna hranilnica ljubljanska zgradi prihodnje leto veliko stanovanjsko hišo, v prvi vrsti za svoje uradništvo.

lj Mesne cene. Pišejo nam: Tržno nadzorstvo v svojih poročilih o tržnih cenah v minulem tednu navadno navaja popolnoma napačne cene, to se pravi znatno nižje, nego jih morajo naše gospodinje dejansko plačevati. Ne vemo, kaj hoče tržno nadzorstvo s tem doseči? Ali hoče Ljubljani na zunaj ohraniti slavo cenega mesta ali pa samega sebe tolažiti z izmišljenimi uspehi? Prebivalstva samega pač ni mogoče preslepiti in gospodinje in kuharice niso izlepa na kaj tako hude kakor na objave tržnega nadzorstva. Najbolj v nasprotju z resnico so mesne cene, posebno, kar tiče svinj. Zadnjič je bilo rečeno, da je svinjina največ po 44 K kg, nizek špeh po 56 K kg; dejansko pa moraš svinjino plačevati po 54 K kg, a najslabši špeh je o praznikih nekdo ponujal celo po 82 K kg, medtem ko se je tak špeh prodajal po 78 kron kilogram. Kljub tem nezastisljanim cenam dajejo ljubljanski mesarji vsako meso in tudi karmenstalec le z znatno privago. Revež danes prešičevih nog, glave in repa ne dobi več naprodaj, ker gre vse kot privaga po 54 K kilogram. Ali tu res ni nobene oblasti? Kako nezastisljano je to skubljenje ljubljanskega prebivalstva, priča dejstvo, da veljajo tačas v toliko večjem Zagrebu za svinjino te-le cene: zadnji ali srednji del 42 K kg, noge, glava 20 K kg, špeh 68 K kg, čisto salo 70 K kg. Pri nas 54 in 82 kron. To je korist, ki jo ima ljubljansko prebivalstvo od raznih novovvalnic, Predovčev in Popovičev. Ali tega gospodarstva na škodo delavnik množic še ne bo konec? Konsument.

Naša društva.

d Seja Poselske zveze se vrši jutri v torek dne 3. t. m. ob pol 9. uri zvečer v prostorih JSZ Stari trg 2. l. nadstr. K zanesljivi udeležbi vabi tamisto.

d Ljudski oder. Danes ob 18. uri važna seja uprave. — Ob 19. uri bralna vaja za razdeljevanje igre, ki se je dolžno udeležiti vse članstvo. — Upravnik.

d Pripravljalni odbor za Dijaški dan 1921. ima zaključno seja v četrtek dne 5. januarja točno ob 17. uri v Ljudskem domu. — Predsednik.

d Prosveta za stolno župnijo in šolski okraj ima danes zvečer ob 8. uri običajno predavanje. Predmet predavanja bo silno zanimiv. Prijetelji društva se vabijo k obilni udeležbi.

Raznoterosti.

r Draginja v Bratislavi je za 40 do 50 % večja ko v Pragi. Soba v hotelu stane 40—50 čs K na dan. Kurjava stane dnevno 12 čs K za eno sobo. Bela kava stane v kavarničah 3.60 čs K, črna pa 2.70 čs K, košček navadnega kruha 2 čs K, steklenička plzenskega piva 3.60 čs K, majhen košček 3.20 čs K, kg jabolk 8 do 12 čs K, obed s steklenico piva stane 24 čs K pa rajši kakšno krono več, večerja se dobi težko pod 16 čs K. V restavracijah se povsod prišteva 10 % napitnine ter 2 % obrtnega davka.

r Velike izgube. Vladni uradi v Zedinjenih državah so izračunali, da izgube delavci na leto 4.000.000.000 dolarjev zaradi stavk. Minulo leto so v tem oziru dosegli celo rekord v stavkah. Zaradi boleznih in zasebnih vzrokov izgube delavci 1.300.000.000 na leto.

r Staroindijsko pripovedko je založila in izdala »Splošna delavska izobraževalna zveza Slovenskega v Ljubljani. Izvod z mehkim omotom velja 40 K, s trdim omotom 36 K. Pripovedke dobro podajajo duha indijske religije in so vsled svoje tendence splošnega usmiljenja tudi bolj razvito deco primerne.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Urednik in odgovorni urednik Franc Kromžar. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.